

людини серед інших індивідів у нашому суспільстві? І не лише покликання на категорії правової антропології та аксіології змушують вдаватися до теоретико-правових досліджень з урахування емпіричного аналізу реальної ситуації та потреб розвитку, детермінації відносин держави і суспільства за нормами і принципами Конституції України, її життєздатності та прогресивності.

Відповідь на питання щодо слушності, необхідності й можливості зміни Конституції дасть саме життя, подальші тенденції буття держави Україна, найпаче в умовах євроінтеграції та підтвердження європейської ідентичності Українського народу.

Слід, однак, брати до уваги, що, допускаючи внесення окремих змін, формально-юридично Конституція України в цілому є надзвичайно захищеною, що не може не вітатися.

Література

1. Конституційний Суд України: Рішення. Висновки / Кн. 16: 2018; відп. ред. С.В. Шевчук. Київ: Ін Юре, 2019. С. 440-463.

УДК 340.12(043.2)

Михеєнко Ю.М., здобувачка вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний університет внутрішніх справ, м. Київ, Україна

НОВЕЛІЗАЦІЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ В ПАРАДИГМІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Новелізація Конституції як її імманентна властивість відбувається навіть під час дії воєнного стану попри те, що найочевидніший її спосіб – внесення змін – не є наразі можливим. Водночас робота щодо напрацювання як власне змін, так і можливих шляхів ухвалення нової Конституції України (викладення її у новій редакції) триває.

Убачається, що інтенсивність виступів та кількість публікацій політиків, науковців, представників громадянського суспільства з відповідної тематики що ближче до перемоги збільшуватиметься. Так само очевидним є те, що відразу після очищення нашої землі від рашистських загарбників, відновлення територіальної цілісності, посиляться політична боротьба всередині країни, лобіювання інтересів різних політичних сил, зокрема, і через спроби новелізації (у різні способи) Конституції України.

Водночас вирішення поспіхом будь-якого політичного питання, у тому числі шляхом новелізації (внесення змін, розвиток доктрин,

ухвалення законів, офіційне тлумачення конституційних приписів тощо) Конституції України поза волею народу було б не лише помилковим, а й фатальним. Український народ сплачує високу ціну за свободу, справедливість, право жити гідно. Тож і в повоєнний час навряд стане толерувати просуванню політики, наративів, що не відповідають інтересам нації.

Ще до повномасштабного вторгнення Московії в Україну до Конституції України були внесені зміни, за якими визначено стратегічний курс України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору (абзац п'ятий преамбули, пункт 5 частини першої статті 85, частина третя статті 102, пункт 1¹ статті 116). Зазначене безумовно є важливим при розробці та реалізації політики органами державної влади.

Надбання спільноти (*acquis communautaire*) у цілому, акти Європейського Союзу, практика Європейського суду з прав людини тощо є тими орієнтирами, що на них мали б зважати у своїй діяльності відповідні владні суб'єкти (у процесі законотворення, при здійсненні правосуддя у конкретній справі, формуванні офіційної конституційної доктрини тощо). Водночас важливо не забувати, що усе це – лише засоби, які, поряд з іншими, мають забезпечити утвердження в Україні прав і свобод людини, інших конституційних цінностей.

Саме в цьому аспекті, на нашу думку, має сприйматися і внесення будь-яких змін до Конституції України, її новелізація в інший спосіб (насамперед ідеться про офіційне витлумачення конституційних приписів Конституційним Судом України).

Інше означало б заперечення добропорядного врядування в Україні як такого, нівелювання конституційних приписів, за якими Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою цінністю; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (стаття 3).

Тож незалежно від стану реалізації зовнішньополітичного курсу держави, часу набуття повноправного членства у Європейському Союзі та НАТО, найперше та найважливіше у повоєнному відновленні України є утвердження зазначених конституційних цінностей, їх вкорінення в усіх сегментах нашого життя.